

Spis treści

Wykaz skrótów	10
Przedmowa (<i>Tadeusz Skoczny</i>)	13
Od redaktorów (<i>Anna Piszcz, Dominik Wolski</i>)	15
Rozdział I. OD PUBLICZNEGO DO PRYWATNEGO WDRAŻANIA REGUŁ KONKURENCJI W UNII EUROPEJSKIEJ I POLSCE (<i>Agata Jurkowska-Gomułka</i>)	17
1. Uwagi wstępne	17
2. Cywilnoprawne elementy w publicznoprawnym systemie ochrony konkurencji	18
2.1. Sankcja nieważności w polskim i unijnym prawie konkurencji	18
2.2. Inne roszczenia cywilnoprawne wynikające z naruszenia reguł konkurencji	20
3. Główne problemy korelacji publicznego i prywatnego egzekwowania reguł konkurencji	22
4. Dyrektywa 2014/104/UE: wzmocnienie prywatnoprawnego trybu wdrażania reguł konkurencji	25
4.1. Wpływ orzecznictwa na zakres dyrektywy 2014/104/UE	25
4.2. Prace legislacyjne nad regulacją prywatnego egzekwowania reguł konkurencji	27
4.3. Zakres obowiązków implementacyjnych wynikających z dyrektywy 2014/104/UE	30
5. Prywatne egzekwowanie reguł konkurencji w Polsce w okresie poprzedzającym implementację dyrektywy 2014/104/UE	33
6. Wyzwania implementacji dyrektywy 2014/104/UE w Polsce	34
7. Podsumowanie	37

Rozdział II. ZASADA I PRZESŁANKI ODPOWIEDZIALNOŚCI ODSZKODOWAWCZEJ, USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY, PRZERZUCANIE NADMIERNYCH OBCIĄŻEŃ

<i>(Dominik Wolski)</i>	39
1. Uwagi wprowadzające	39
2. Zasada i przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej	41
2.1. Zasada odpowiedzialności odszkodowawczej na tle postanowień dyrektywy	41
2.2. Przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej	44
3. Ustalenie wysokości szkody w świetle postanowień dyrektywy	51
4. Przerzucanie nadmiernych obciążeń	57
5. Podsumowanie i rekomendacje	61

Rozdział III. DOSTĘP DO MATERIAŁU DOWODOWEGO

<i>(Maciej Gac)</i>	63
1. Wstęp	63
2. Dyrektywa odszkodowawcza a ujawnianie dowodów – cele oraz proponowane rozwiązania	64
2.1. Cele	64
2.1.1. Zwiększenie skuteczności postępowań prywatnych oraz ujednoczenie rozwiązań krajowych	64
2.1.2. Zapewnienie równowagi pomiędzy publicznym a prywatnym stosowaniem prawa konkurencji	66
2.2. Proponowane rozwiązania	68
2.2.1. Ogólny obowiązek ujawniania dowodów	68
2.2.2. Ochrona dowodów znajdujących się w aktach organu ochrony konkurencji	71
2.2.3. Rola sądu w procesie ujawniania dowodów	74
3. Ujawnianie dowodów a prawo polskie – analiza obowiązującego stanu prawnego	75
3.1. Mechanizm ujawniania dowodów w prawie polskim	75
3.2. Rola sądu w procesie ujawniania dowodów	78
3.3. Dostęp do akt organu ochrony konkurencji	80
4. Sposób implementacji dyrektywy odszkodowawczej oraz zakres zmian wymaganych w prawie polskim	82
4.1. Ogólny obowiązek ujawniania dowodów	82
4.2. Ochrona dowodów znajdujących się w aktach organu ochrony konkurencji	86
4.3. Pozycja sądu w systemie ujawniania dowodów	92
5. Praktyczne konsekwencje wdrożenia postanowień dyrektywy odszkodowawczej do prawa polskiego	93

Rozdział IV. SKUTEK ROZSTRZYGNIEŃ KRAJOWYCH

(Anna Piszcz)	96
1. Postępowania następcze	96
1.1. Terminologia	96
1.2. Relacja między postępowaniem w sprawie o odszkodowanie a postępowaniem dotyczącym naruszenia prawa konkurencji	97
1.3. <i>Status quo</i> w Polsce – orzecznictwo	101
2. Zakres pojęcia rozstrzygnięcia krajowego w rozumieniu art. 9 Dyrektywy	104
3. Zakres skutku prawnego rozstrzygnięcia krajowego	106
4. Zróznicowane skutki prawne rozstrzygnięć krajowych	108
4.1. Nietransgraniczny skutek rozstrzygnięć krajowych	108
4.2. Transgraniczny skutek rozstrzygnięć	111
5. Rekomendacje	112

**Rozdział V. SOLIDARNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ PODMIOTÓW
 NARUSZAJĄCYCH REGUŁY KONKURENCJI
 I JEJ OGRANICZENIA**

(Paweł Podrecki, Katarzyna Wiese)	116
1. Ogólne zasady odpowiedzialności solidarnej	116
1.1. Stosowanie prawa cywilnego w prawie konkurencji	116
1.2. Naruszenie prawa konkurencji jako zdarzenie będące podstawą odpowiedzialności solidarnej – pojęcie „wspólnego działania” osób naruszających prawo konkurencji	117
1.3. Naruszenie prawa konkurencji jako czyn niedozwolony	118
1.4. Zasada pełnego odszkodowania w konstrukcji odpowiedzialności solidarnej – roszczenia regresowe sprawców naruszenia	120
2. Zasady szczególne odpowiedzialności solidarnej w związku z naruszeniami prawa konkurencji	123
2.1. Modyfikacje zasad odpowiedzialności solidarnej w dyrektywie	123
2.2. Ograniczenia odpowiedzialności odszkodowawczej małych lub średnich przedsiębiorstw (MŚP)	124
2.2.1. Przesłanki podmiotowa ograniczenia odpowiedzialności MŚP w stosunku do własnych nabywców bezpośrednich i pośrednich	124
2.2.2. Przesłanki przedmiotowe ograniczenia odpowiedzialności MŚP (bagatelność udziału w rynku, zagrożenie efektywności ekonomicznej i utraty wartości aktywów)	127
2.2.3. Wyłączenia ograniczenia odpowiedzialności MŚP (sprawstwo kierownicze, nakłanianie do naruszenia, uprzednie uznanie za sprawcę naruszenia prawa konkurencji)	130

2.2.4. Zasada pełnego odszkodowania i ograniczenie odpowiedzialności MŚP	131
2.3. Szczególne zasady odpowiedzialności solidarnej dla podmiotów zwolnionych z kary	133
2.3.1. Zakres solidarnej odpowiedzialności osoby zwolnionej z kary wobec nabywców lub dostawców bezpośrednich lub pośrednich	133
2.3.2. Ograniczenie odpowiedzialności solidarnej osoby zwolnionej z kary wobec innych poszkodowanych (zasada subsydiarności)	135
3. Podsumowanie i rekomendacje legislacyjne – ocena przepisów prawa polskiego w kontekście implementacji dyrektywy 2014/104 i propozycje zmian przepisów <i>de lege ferenda</i>	137
Rozdział VI. PRZEDAWNNIENIE ROSZCZEŃ <i>(Aleksander Stawicki, Bartosz Turno)</i>	140
1. Uwagi wstępne	140
2. Przedawnienie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji – stan obowiązujący	141
2.1. Istota przedawnienia roszczeń	141
2.2. Długość okresu przedawnienia	141
2.3. Początek biegu okresu przedawnienia	142
2.4. Zawieszenie i przerwanie biegu przedawnienia	145
2.5. Rozkład ciężaru dowodu	146
2.6. Przedawnienie roszczeń o odsetki	146
3. Regulacja Dyrektywy	147
3.1. Ogólny wymóg uregulowania kwestii związanych z przedawnieniem roszczeń	147
3.2. Kwestia rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia	148
3.2.1. Przesłanki rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia	148
3.2.2. Kwestia ustania naruszenia prawa konkurencji	148
3.2.3. Wiedza o naruszeniu	149
3.3. Długość terminu przedawnienia	151
3.4. Wymogi co do zawieszenia lub przerwania terminu przedawnienia	152
4. Kierunki zmian prawa polskiego	153
4.1. Uwagi wprowadzające	153
4.2. Uwagi odnośnie do szczegółowych rozwiązań	154
4.2.1. Długość okresu przedawnienia	154
4.2.2. Początek biegu terminu	155
4.2.2.1. Zaprzestanie praktyki	155
4.2.2.2. Wiedza poszkodowanego o naruszeniu	155
4.2.3. Przerwanie a zawieszenie	157

Rozdział VII. POLUBOWNE ROZSTRZYGANIE SPORÓW WYNIKAJĄCYCH ZE SZKÓD WYRZĄDZONYCH NARUSZENIEM PRAWA KONKURENCJI	
<i>(Małgorzata Modzelewska de Raad)</i>	158
1. Uwagi wstępne	158
2. Publiczne i prywatne egzekwowanie prawa konkurencji (z uwzględnieniem sądownictwa polubownego)	159
3. Stosowanie prawa konkurencji przez sądy arbitrażowe	161
4. Polubowne rozstrzyganie sporów	163
4.1. Definicje i ogólna charakterystyka	163
4.2. Podstawowe źródła prawa o arbitrażu i mediacji	167
5. Właściwość sądu arbitrażowego, miejsce postępowania i prawo właściwe	170
6. Skutek wszczęcia procedury „polubownego rozstrzygnięcia sporu” dla biegu terminu przedawnienia	173
7. Znaczenie decyzji administracyjnej stwierdzającej praktykę ograniczającą konkurencję	174
8. Współpraca sądów polubownych z organami ochrony konkurencji państw członkowskich oraz Komisją Europejską	176
9. Postępowanie dowodowe. Szacowanie szkody	178
10. Wpływ ugodowego załatwienia sprawy na odpowiedzialność (i jej zakres) innych „sprawców”	180
11. Uznanie i stwierdzenie wykonalności; podważanie wyroku sądu polubownego w drodze skargi o uchylenie tego wyroku przed sądem krajowym	181
12. Podsumowanie	185
 Podsumowanie <i>(Anna Piszcz, Dominik Wolski)</i>	 187
 Bibliografia	 197
 Table of Contents	 203
 Summary and Recommendations <i>(Anna Piszcz, Dominik Wolski)</i>	 208